

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ТА ФІНАНСИ

2. FEJEZET. SZÁMVITEL ÉS PÉNZÜGYEK

CHAPTER 2. ACCOUNTING AND FINANCE

DOI [10.58423/2786-6742/2026-14-267-283](https://doi.org/10.58423/2786-6742/2026-14-267-283)

УДК 336.717:004.738.5(477+439)

Роберт БАЧО

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри обліку та фінансів
Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II
м. Берегово, Україна

ORCID ID: [0000-0002-5957-7571](https://orcid.org/0000-0002-5957-7571)

Scopus Author ID: [57006730200](https://orcid.org/57006730200)

e-mail: bacho.robert@kmf.org.ua

(Corresponding author)

Катерина СОЧКА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та фінансів,
Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II
м. Берегово, Україна

ORCID ID: [0000-0002-6247-221X](https://orcid.org/0000-0002-6247-221X)

Scopus Author ID: [57210756948](https://orcid.org/57210756948)

Віктор НЕЙМЕТ

доктор філософії,
асистент кафедри обліку та фінансів,
Закарпатський угорський університет імені Ференца Ракоці II
м. Берегово, Україна

ORCID ID: [0009-0001-9824-0920](https://orcid.org/0009-0001-9824-0920)

Scopus Author ID: [60167427700](https://orcid.org/60167427700)

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ РИНКУ ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ТА УГОРЩИНІ В УМОВАХ НОВІТНІХ ВИКЛИКІВ

Анотація. Мета статті полягає у комплексному порівняльному аналізі розвитку ринку платіжних послуг України та Угорщини у 2020-2025 роках в умовах цифровізації, пандемічних обмежень, воєнних викликів та трансформації споживчої фінансової поведінки. Предметом

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

дослідження є динаміка показників безготівкових платежів, карткової інфраструктури та інституційного регулювання платіжних систем обох країн. Методи дослідження охоплюють систематизацію наукових і статистичних джерел, порівняльний аналіз інституційного середовища платіжних систем, структурно-динамічний аналіз показників безготівкових операцій, кількості емітованих карток, мобільних гаманців і POS-терміналів, а також кореляційно-регресійне оцінювання впливу карткової інфраструктури на частку безготівкових транзакцій в Україні. Результати засвідчили, що в обох країнах посилилася роль електронних платежів, однак по-різному: в Україні зростання мало кризово-адаптаційний характер і стало інструментом фінансової стійкості під час війни (кількість карток зросла з 73,4 до 148,7 млн, частка безготівкових операцій за кількістю досягла 95,5%), чому сприяли модернізація СЕП, впровадження стандарту ISO 20022 та розвиток НПС «ПРОСТІР», тоді як в Угорщині цифровізація відбувалася в стабільному регуляторному середовищі ЄС (частка електронних транзакцій зросла з 27% до 42%). Кореляційно-регресійний аналіз підтвердив значущий зв'язок між часткою безконтактних карток і безготівкових транзакцій в Україні ($r = 0,896$; $p = 0,016$). Сфера застосування результатів охоплює діяльність центральних і комерційних банків та фінтех-компаній при розробці стратегій розвитку безготівкових платежів, а також може використовуватися науковцями для подальших порівняльних досліджень платіжних систем країн Центральної та Східної Європи. Висновки підтверджують, що платіжні системи України та Угорщини розвиваються в межах спільного глобального тренду переходу до безготівкової економіки, але відрізняються мотивацією й темпами, а угорський досвід поступової цифровізації може слугувати орієнтиром для післявоєнної розбудови платіжної інфраструктури України.

Ключові слова: платіжні послуги; безготівкові платежі; цифровізація; платіжні картки; фінансова резильєнтність; Україна; Угорщина.

JEL Classification: E42, G21, O33, O57

Absztrakt. A tanulmány célja Ukrajna és Magyarország fizetési szolgáltatási piacának összehasonlító elemzése a 2020-2025 közötti időszakban, a digitalizáció, a járványügyi korlátozások, a háborús kihívások és a fogyasztói pénzügyi magatartás átalakulásának körülményei között. A kutatás tárgyát a készpénzkímélő fizetések, a kártyainfrastruktúra és a két ország fizetési rendszereinek intézményi szabályozása mutatóinak dinamikája képezi. A kutatási módszertan magában foglalja a tudományos és statisztikai források rendszerezését, a fizetési rendszerek intézményi környezetének összehasonlító elemzését, a készpénzkímélő tranzakciók, a kibocsátott kártyák száma, a mobiltárcák és a POS-terminálok mutatóinak elemzését, valamint a kártyainfrastruktúra hatásának korrelációs-regressziós értékelését az ukrajnai készpénzkímélő tranzakciók arányára. Az eredmények azt mutatják, hogy mindkét országban erősödött az elektronikus fizetések szerepe, de eltérő módon: Ukrajnában a növekedés válsághoz igazodó jelleget öltött és a pénzügyi ellenálló képesség eszközévé vált a háború alatt (a kártyák száma 73,4 millióról 148,7 millióra nőtt, a készpénzkímélő műveletek aránya elérte a 95,5%-ot), amit a SEP rendszer korszerűsítése, az ISO 20022 szabvány bevezetése és a PROSTIR nemzeti kártyarendszer fejlesztése is támogatott, míg Magyarországon a digitalizáció stabil uniós szabályozási környezetben zajlott (az elektronikus tranzakciók aránya 27%-ról 42%-ra nőtt). A korrelációs-regressziós elemzés szignifikáns kapcsolatot igazolt az érintés nélküli kártyák és a készpénzkímélő tranzakciók aránya között Ukrajnában ($r = 0,896$; $p = 0,016$). Az eredmények alkalmazási területe kiterjed a jegybankok, a kereskedelmi bankok és a fintech-vállalatok tevékenységére a készpénzkímélő fizetések fejlesztési stratégiáinak kidolgozásakor, valamint felhasználható a közép- és kelet-európai országok fizetési rendszereinek további összehasonlító vizsgálataihoz. A következtetések megerősítik, hogy Ukrajna és Magyarország fizetési rendszerei a közös globális trend keretében fejlődnek, de eltérnek motivációjukban és ütemükben, és a fokozatos

magyar digitalizációs tapasztalat viszonyítási pontként szolgálhat Ukrajna háború utáni fizetési infrastruktúrájának újjáépítéséhez.

Kulcsszavak: fizetési szolgáltatások; készpénzkímélő fizetések; digitalizáció; fizetési kártyák; pénzügyi ellenálló képesség; Ukrajna; Magyarország.

Abstract. The purpose of this article is to compare the development of the payment services markets of Ukraine and Hungary in 2020-2025 in the context of digitalisation, pandemic-related restrictions, wartime challenges and changes in consumer financial behaviour. The study focuses on trends in cashless payments and card infrastructure, as well as the institutional regulation of payment systems in the two countries. The research methods include a review and synthesis of scholarly and statistical sources, a comparative analysis of the institutional environment of the two payment systems, a structural and dynamic analysis of cashless transaction indicators, the number of payment cards issued, mobile wallets, and POS terminals. Correlation and regression analysis is also used to assess the statistical relationship between card infrastructure and the share of cashless card transactions in Ukraine. The findings indicate that electronic payments expanded in both countries, although along different trajectories. In Ukraine, this expansion reflected crisis-driven adaptation and supported financial resilience during wartime: the number of payment cards issued increased from 73.4 million to 148.7 million, and cashless card transactions accounted for 95.5% of the total number of card transactions. These developments were accompanied by the modernisation of Ukraine's System of Electronic Payments (SEP), the implementation of the ISO 20022 standard, and the development of the PROSTIR national payment system. By contrast, digitalisation in Hungary proceeded within a stable EU regulatory environment, with the share of electronic transactions increasing from 27% to 42%. Correlation and regression analysis revealed a statistically significant relationship between the share of contactless cards and the share of cashless card transactions in Ukraine ($r = 0.896$; $p = 0.016$). The findings can be applied by central banks, commercial banks and fintech companies in developing strategies for the expansion of cashless payments, and may also be used by researchers for further comparative studies of payment systems in Central and Eastern Europe. The study concludes that the payment systems of Ukraine and Hungary are developing as part of the global trend towards a cashless economy, but differ in their drivers and pace. The Hungarian experience of gradual, institutionally supported digitalisation may provide useful guidance for the post-war reconstruction of Ukraine's payment infrastructure.

Keywords: payment services; cashless payments; digitalization; payment cards; financial resilience; Ukraine; Hungary.

Постановка проблеми. Фінансові ринки належать до основних функціональних опор сучасної економіки, оскільки забезпечують рух грошових коштів між різними економічними суб'єктами. У межах фінансових ринків особливе значення мають платіжні послуги, які дають змогу швидко, безпечно й ефективно здійснювати економічні транзакції. Безперервне функціонування платіжних систем є необхідною умовою підтримання економічної стабільності, торгівлі та фінансової довіри. Протягом останнього десятиліття оплата банківськими картками, електронні перекази, системи миттєвих платежів і мобільні платежі відіграють дедалі важливішу роль у повсякденних фінансових операціях, поступово відтісняючи використання готівки.

Період 2020-2025 років можна вважати особливо важливим для розвитку ринку платіжних послуг. Пандемія COVID-19 суттєво змінила платіжні звички споживачів, оскільки різко зросла потреба у безконтактних та онлайн-платіжних

рішеннях. Пандемічна ситуація прискорила поширення цифрових платежів і поставила нові виклики перед фінансовою інфраструктурою та постачальниками платіжних послуг. У випадку України досліджуваний період додатково ускладнюється воєнним середовищем, яке суттєво вплинуло на функціонування фінансової системи, платіжну інфраструктуру та грошову поведінку населення. Унаслідок війни роль цифрових і безготівкових платіжних рішень ще більше посилилася, оскільки саме вони забезпечували безперервність фінансових транзакцій навіть у надзвичайних умовах. З огляду на це дослідження ринку платіжних послуг є актуальною та релевантною науковою проблемою не лише з економічного, а й із соціального погляду.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові праці, присвячені українському ринку платіжних карток, дозволяють розкрити не лише статистичні, а й проблемно-аналітичні аспекти розвитку платіжних інструментів. Дослідження І. І. Легкоступ та О. В. Ваганової [10] зосереджене на стані, проблемах і перспективах розвитку ринку платіжних карток в Україні. Праця О. Дзюблюка, Б. Луціва та Я. Чайковського [13] аналізує кількісні й якісні зміни на ринку платіжних карток в Україні за останні п'ять років, обґрунтовує стратегічне значення цього ринку для стимулювання економіки та рівня життя суспільства, а також виявляє проблеми його подальшого розвитку, пов'язані з конкурентними перевагами готівки й окремими інституційними труднощами функціонування банківського сектору. Ці джерела формують теоретико-аналітичну основу для оцінки динаміки карткового ринку, ролі безготівкових платежів і технологічних змін у поведінці споживачів. Для порівняльної частини дослідження важливими є звіти Національного Банку Угорщини за 2020-2025 роки [2-7]. Вони дають змогу простежити розвиток платіжної інфраструктури Угорщини, зокрема функціонування миттєвої платіжної системи, поширення POS-терміналів, мобільних гаманців, карткових платежів та електронних транзакцій. Порівняння з українськими даними дозволяє показати різницю між стабільною, регульованою моделлю розвитку платіжної системи країни ЄС і кризово-прискореною цифровою адаптацією України. Окрему роль у теоретичному обґрунтуванні відіграє матеріал Association for Financial Professionals [8], у якому систематизовано основні види платіжних методів, їхню електронну або паперову природу, рівень безпеки, швидкість розрахунків і витрати. Це джерело використовується для побудови теоретичної класифікації платіжних інструментів і пояснення відмінностей між чеками, банківськими переказами, миттєвими платежами, картковими операціями, batch-платежами, цифровими гаманцями та мобільними платежами. Особливо актуальним для статті є джерело Y. Moloko та I. Hrabynska [11], у якому розглянуто макроекономічні ефекти цифрової стійкості платіжної системи України в умовах воєнного стану. Це дослідження дозволяє поглибити висновок про те, що цифрові платежі виконують не лише технічну функцію, а й стають елементом фінансової резильєнтності, підтримки макроекономічної стабільності,

зменшення тіньового сектору та забезпечення безперервності фінансових операцій у кризових умовах.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Водночас на даний час відсутні компаративні порівняння розвитку платіжних систем України та інших країн ЄС в умовах євроінтеграційного поступу держави. Зокрема, бракує кількісних оцінок статистичного зв'язку між поширенням карткової інфраструктури (безконтактних і токенизованих карток) та динамікою частки безготівкових операцій, а також порівняльного аналізу того, наскільки кризово-зумовлена цифровізація платіжного ринку України (спричинена пандемією COVID-19 та повномасштабним вторгненням) відрізняється за темпами й механізмами від поступової, інституційно керованої цифровізації в країнах ЄС на прикладі Угорщини.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є комплексний аналіз і порівняння ринку платіжних послуг. Об'єктом дослідження є дві країни: Україна, яка у досліджуваній період зіткнулася з надзвичайними економічними та геополітичними викликами, а також Угорщина, яка як держава-член Європейського Союзу має розвинену фінансову інфраструктуру і добре задокументовані статистичні дані. Залучення Угорщини дає змогу здійснити міжнародне порівняння та проаналізувати вплив різних економічних і регуляторних середовищ. Основний фокус дослідження становлять обсяг платіжних транзакцій, динаміка частки безготівкових платежів і роль цифровізації.

Методи та методологія. Дослідження ґрунтується на поєднанні кількісних і якісних методів економічного аналізу. Метод систематизації та узагальнення наукових і офіційних статистичних джерел застосовано для формування інформаційної бази дослідження, зокрема звітів Національного банку України, Національного банку Угорщини (MNB), а також матеріалів Statista та Association for Financial Professionals. Порівняльний метод використано для зіставлення інституційного, технологічного та регуляторного середовища платіжних систем України та Угорщини. Структурно-динамічний аналіз застосовано для оцінки змін кількості емітованих банківських карток, частки безготівкових транзакцій, безконтактних і токенизованих карток, кількості мобільних гаманців і POS-терміналів упродовж 2020-2025 років. Для перевірки статистичного зв'язку між поширенням карткової інфраструктури та часткою безготівкових транзакцій в Україні застосовано кореляційно-регресійний аналіз (коефіцієнт кореляції Пірсона та проста лінійна регресія) на основі річних даних за 2020-2025 роки ($n = 6$). Графічний метод використано для візуалізації динаміки досліджуваних показників у вигляді діаграм і таблиць.

Основні результати дослідження. Цифровий перехід України у 2019-2025 роках прискорив поширення безготівкових платежів. Метою Національного банку України було запровадження системи миттєвих платежів, яка забезпечує швидкі, дешеві й безпечні перекази через різні інноваційні канали. За підтримки

проекту EU Twinning, а також із залученням Світового банку та вітчизняних банківських учасників під час модернізації системи СЕП було впроваджено міжнародний стандарт ISO 20022, а система отримала можливість безперервної роботи у режимі 24/7. Важливу роль у цьому процесі відіграє Національна платіжна система (НПС) «ПРОСТІР», яка дає змогу швидко здійснювати масові внутрішні платежі. Кількість банків-учасників НПС «ПРОСТІР» стабільно зростала протягом 2020–2021 років, а кількість емітованих платіжних карток в Україні за цей період зросла з 73,4 до 89,1 млн шт. (+21,3%) (табл. 1), заклавши міцний фундамент для подальшого зростання електронної комерції навіть в умовах криз. Ця динаміка успішно збереглася, і станом на 2024-2025 роки українська платіжна інфраструктура продемонструвала високу стійкість, забезпечивши безперебійність масових розрахунків навіть в умовах воєнного стану.

Таблиця 1

Поширення безготівкових платежів в Україні 2020-2025 рр.

Рік	Кількість емітованих банківських карток (млн)	Частка безготівкових транзакцій (%)	Обсяг безготівкових транзакцій (млрд грн)	Частка безконтактних карток (%)	Частка токенизованих карток (%)
2020	73,4	55,8	2 208,7	32,7	9,7
2021	89,1	60,9	3 099,1	43,2	14,5
2022	109,8	69	3 443,9	56,5	17,1
2023	115,1	65	3 980,0	58,7	23,8
2024	132,0	64,5	4 243,5	60	28,1
2025	148,7	65,4	4 684,3	55	31,7

Джерело: складено авторами на основі звітів Національного банку України [14-19].

Картки та електронний грошовий обіг в Україні займають дедалі більшу частку. На кінець 2021 року кількість емітованих карток становила 89,1 млн, що означало стрімке зростання порівняно з попереднім роком. Кількість безконтактних карток зросла до 20 млн, сформувавши 43,2% серед активних транзакційних карток. У 2021 році частка безготівкових транзакцій за сумою зросла до 60,9%, тоді як частка готівкових операцій скоротилася. Найактивнішими банками-емітентами платіжних карток були АТ КБ «ПриватБанк», АТ «Ощадбанк» і АТ «Універсал Банк». В умовах війни частка безконтактних і токенизованих карток продовжила стрімко зростати, що свідчить про швидке поширення цифрових платежів серед населення. За даними травня 2022 року кількість карткових операцій становила 637 млн, а їхня вартість – 573,7 млрд грн, що на 31,5% більше, ніж у довоєнному січні 2022 року.

Попри воєнну ситуацію 2022 року населення й надалі віддавало перевагу безготівковим транзакціям. Частка безготівкових операцій за сумою зросла до 69,0%, майже 93% транзакцій за кількістю залишалися електронними, а безконтактні картки становили 56,5% від усіх активних карток. Під впливом

кризи прискорилося адаптація цифрових платежів, збільшилося використання електронних гаманців і дистанційних банківських послуг. Воєнне середовище посилює фінансову резилієнтність: поширення цифрової інфраструктури та безготівкових платежів забезпечило часткову стабільність економіки, водночас зберігаючи для населення безперервний доступ до фінансових послуг. Розвиток безготівкових платежів і розширення цифрової платіжної інфраструктури у 2020-2025 роках ілюструє таблиця 1. Варто зауважити, що показники обсягу транзакцій за 2022 рік охоплюють лише період із травня по грудень, оскільки збирання звітності у лютому-квітні було тимчасово призупинено Національним банком України через введення воєнного стану. Також слід врахувати, що значення частки токенизованих карток за 2020 рік (9,7%) є розрахунковою оцінкою (на основі даних станом на січень 2021 року), оскільки НБУ не публікував цей показник окремо за 2020 рік. Зростання кількості карток відображає цифрову трансформацію, поширення онлайн-банкінгу та безконтактних платежів. Частка безготівкових транзакцій стабільно висока: у 2020 році вона становила 55,8% за сумою, у 2022 році на тлі початку повномасштабної війни сягнула 69,0%, а станом на 2024-2025 роки закріпилася на рівні 64-65%. Зростання безконтактних і токенизованих карток свідчить про швидке прийняття платіжних інновацій, особливо серед молодшого покоління. Попри воєнну ситуацію обсяг транзакцій і використання карток зросли, що є ознакою фінансової резилієнтності. Кількість платіжних терміналів у 2024 році зросла до 496,6 тис., а у 2025 році збільшилася до 558,6 тис., що на 12,5% більше, ніж у попередньому році. Водночас кількість емітованих банківських карток підвищилася до 132 млн у 2024 році та досягла 148,7 млн у 2025 році, зокрема завдяки державним програмам підтримки, таким як «Національний кешбек», «Зимова єПідтримка» та «єКнига».

З метою визначення сили та напрямку взаємозв'язку між поширенням картокових технологій і безготівковими платежами в Україні проведено кореляційно-регресійний аналіз річних даних за 2020-2025 роки ($n = 6$), наведених у табл. 1. Коефіцієнт кореляції Пірсона розраховано між часткою безготівкових транзакцій за сумою (%) та трьома показниками: кількістю емітованих банківських карток, часткою безконтактних карток і часткою токенизованих карток. Для кожної пари показників також побудовано просту лінійну регресійну модель.

Найтісніший статистичний зв'язок із часткою безготівкових транзакцій спостерігається для частки безконтактних карток: коефіцієнт кореляції Пірсона становить $r = 0,896$, коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,803$, а рівень статистичної значущості $p = 0,016$. Отже, за стандартного рівня значущості $\alpha = 0,05$ нульова гіпотеза про відсутність лінійного зв'язку відхиляється. Оцінене рівняння простої лінійної регресії має вигляд:

$$Y = 44,19 + 0,377X,$$

де Y – частка безготівкових транзакцій (%), а X – частка безконтактних карток (%). Отриманий коефіцієнт регресії означає, що збільшення частки безконтактних карток на 1 в.п. асоціюється в середньому зі збільшенням частки безготівкових транзакцій на 0,377 в.п. У межах цієї моделі коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,803$ свідчить про те, що 80,3% варіації залежної змінної у вибірці статистично пов'язано з варіацією частки безконтактних карток.

Для кількості емітованих карток отримано позитивний зв'язок середньої сили: $r = 0,703$, $R^2 = 0,495$, $p = 0,119$. Для частки токенизованих карток коефіцієнт кореляції становить $r = 0,594$, $R^2 = 0,352$, $p = 0,214$. Таким чином, обидва зв'язки є позитивними, однак за $n = 6$ вони не досягають статистичної значущості на 5%-му рівні.

Однак, результати необхідно трактувати з урахуванням обмеженої кількості спостережень. Використання лише шести річних значень істотно знижує статистичну потужність аналізу та підвищує чутливість коефіцієнтів кореляції до окремих років. Крім того, оскільки всі досліджувані показники характеризуються часовою динамікою, виявлений зв'язок частково може відображати спільний часовий тренд, а не безпосередній причинно-наслідковий вплив. Тому отримані результати слід розглядати як статистичне підтвердження наявності сильного лінійного зв'язку в досліджуваній вибірці, а не як доказ причинного впливу безконтактних карток на поширення безготівкових платежів.

Побудова повної багатофакторної регресійної моделі за таких умов також є недоцільною. Зокрема, кількість емітованих карток і частка токенизованих карток характеризуються дуже високою взаємною кореляцією ($r = 0,978$), що створює проблему мультиколінеарності. Крім того, за трьох пояснювальних змінних і шести спостережень модель мала б лише два ступені свободи для оцінювання залишкової варіації. Тому в межах наявних даних доцільніше використовувати прості парні регресії як описовий інструмент.

Отже, серед досліджених показників саме поширення безконтактних карток демонструє найсильніший і статистично значущий лінійний зв'язок із часткою безготівкових транзакцій. Для більш надійної оцінки взаємозв'язків у подальших дослідженнях доцільно використовувати місячні або квартальні дані з більшою кількістю спостережень, що дасть змогу врахувати сезонність, часові тренди та одночасний вплив кількох факторів. Платіжні системи в Угорщині є базовими елементами фінансового посередництва, оскільки забезпечують швидке, безпечне й ефективне здійснення транзакцій між населенням, підприємствами та державними установами. Надійне функціонування інституційних рамок сприяє стабільності фінансової системи, а також безперебійності реальних економічних і грошово-платіжних процесів. У цьому контексті Національний банк Угорщини (MNB) відіграє важливу роль не лише у підтриманні цінової стабільності, а й у нагляді за платіжною інфраструктурою та її розвитку.

Основу угорської платіжної інфраструктури становить GIRO Zrt., що відповідає за міжбанківські розрахунки, забезпечуючи точне і своєчасне

виконання транзакцій. Крім того, у 2020 році було запроваджено Систему миттєвих платежів (HIPS, Hungarian Instant Payment System), яка дає змогу здійснювати перекази за лічені секунди у режимі 24/7. Ця система суттєво прискорила грошовий обіг, сприяючи зростанню частки безготівкових платежів в електронній комерції та роздрібних транзакціях. Паралельно з розвитком онлайн-торгівлі угорські споживачі дедалі ширше використовують різні платіжні методи, зокрема карткову оплату, банківські перекази, готівкову оплату при доставці (Cash on Delivery, COD), послуги Buy Now, Pay Later (BNPL), а також цифрові гаманці. Карткові платежі, насамперед Visa і Mastercard, є найпоширенішими; особливо характерним є використання дебетових карток, привабливих для користувачів завдяки швидкості й безпеці. Хоча Угорщина не має окремої національної карткової системи, транзакції здійснюються через міжнародні мережі, доповнені кобрендовими картками банків, пов'язаними з місцевими рахунками. MNB здійснює нагляд за картковими платежами відповідно до регулювання ЄС, зокрема директив PSD2, забезпечуючи безпечне та регульоване функціонування.

Угорська платіжна система за останні роки зазнала значної трансформації, особливо у сфері електронних платежів. Прагнення Національного банку Угорщини до того, щоб у всій економіці якомога більша частка транзакцій здійснювалася електронним шляхом, постійно відображається у статистиці грошового обігу. Використання переказів, карткових платежів і мобільних гаманців динамічно зростало, кількість POS-терміналів збільшувалася, а також з'явилися регуляторні рішення та нові послуги, які підтримують поширення електронних платежів, наприклад qvık і миттєві платежі. Дані за 2020–2024 роки добре демонструють поступову цифровізацію угорського грошового обігу (табл. 2).

Таблиця 2
Поширення безготівкових платежів в Угорщині у 2020-2024 рр.

Рік	Частка електронних транзакцій в економіці (%)	Клієнти, які активно здійснюють електронні транзакції (%)	Кількість платіжних карток (млн)	Кількість мобільних гаманців (млн)	Кількість POS-терміналів (тис.)
2020	27	35	9,92	0,85	202
2021	31	39	9,83	1,25	237
2022	35	45	9,96	1,70	238
2023	38	49	10,06	2,1	263
2024	42	49	10,27	2,55	275

Джерело: складено авторами на основі офіційних звітів Національного банку Угорщини (MNB) та статистичних даних Statista [1-7, 20].

На основі даних чітко простежується поступовий перехід від готівкових платежів до електронних рішень. У 2023 році мобільні платежі зросли особливо

помітно (+32%), а активне використання платіжних карток досягло 71% від загального карткового портфеля. Ця тенденція збереглася і надалі: у 2024 році кількість карток, зареєстрованих у мобільних гаманцях, зросла майже на 25% і вперше перевищила 2,5 млн, а частка електронних способів оплати в онлайн-торгівлі також досягла 71%. Очікується, що нові послуги миттєвих платежів та подальше розширення мережі POS-терміналів у 2025–2026 роках ще більше прискорять поширення цифрових розрахунків, при цьому банки й регулятори приділятимуть особливу увагу безпеці транзакцій.

В Україні центральним суб'єктом функціонування платіжних систем є Національний банк України, який відповідає не лише за формування монетарної політики, а й за розвиток і нагляд за платіжною інфраструктурою. У 2020–2024 роках регуляторне середовище зазнало значної модернізації, насамперед завдяки ухваленню Закону України «Про платіжні послуги», який відкрив ринок для небанківських фінансових постачальників і підготував запровадження open banking у 2025 році. Цей крок посилив конкуренцію, стимулював поширення fintech-рішень і сприяв швидкій адаптації електронних платежів. В Угорщині центральну роль у надгляді та розвитку платіжної системи відіграє Національний банк Угорщини. Основу інституційної інфраструктури становлять розрахункові системи, які функціонують під управлінням GIRO Zrt.; серед них особливе значення має запроваджена у 2020 році Система миттєвих платежів (HIPS). Угорське регуляторне середовище тісно відповідає вимогам Європейського Союзу, особливо директивам PSD2, які спрямували ринок у бік відкритого банкінгу, сильної автентифікації клієнтів та інтероперабельності між постачальниками послуг.

Таблиця 3

**Основні характеристики платіжних систем України та Угорщини
(2020–2024)**

Показник	Україна	Угорщина
Частка безготівкових транзакцій	55,8% - 64,5%	27% - 42%
Кількість банківських карток	73,5 → 132 млн	9,92 - 10,27 млн
Система миттєвих платежів	СЕП (24/7, ISO 20022)	HIPS (24/7, <2 с)
Національна карткова система	Є (ПРОСТІР)	Немає
Роль мобільних платежів	Швидке зростання під впливом кризи	Фокус на зручності та e-commerce
Роль центрального банку	Активний розробник, кризовий менеджер	Стабілізатор, регулятор
Кризостійкість / Рушійні сили	Зростання навіть під час війни	Підтверджена під час COVID

Джерело: складено авторами.

Порівнюючи дві країни, можна встановити, що в Угорщині розвиток платіжної системи відбувається у стабільних, узгоджених із ЄС регуляторних

рамках, тоді як в Україні реформи були швидшими й часто мали вимушений характер, особливо через воєнне середовище. Водночас в обох країнах простежується цифровізаційна спрямованість регулювання.

З технологічного погляду перевагою України є наявність власних національних систем і швидка цифрова адаптація, тоді як сильними сторонами Угорщини є інфраструктура, побудована на єдиних стандартах ЄС, і високе покриття точок приймання платежів.

Таблиця 2. показує, що хоча цифровізація в обох країнах рухається в подібному напрямі, її рушійні сили різні. В Україні кризова ситуація прискорила адаптацію електронних платежів, тоді як в Угорщині домінує регульований і поступовий розвиток.

На основі статистичних даних в обох країнах спостерігається чітко зростаюча тенденція безготівкових платежів, однак динаміка й рушійні чинники зростання відрізняються. В Україні кількість емітованих банківських карток у 2020–2024 роках зросла з 73,4 млн до 132 млн, тоді як частка безготівкових транзакцій підвищилася з 55,8% до 64,5%. Швидке зростання частки безконтактних і токенизованих карток відображає відкритість населення до цифрових платежів, яку додатково посилило воєнне середовище.

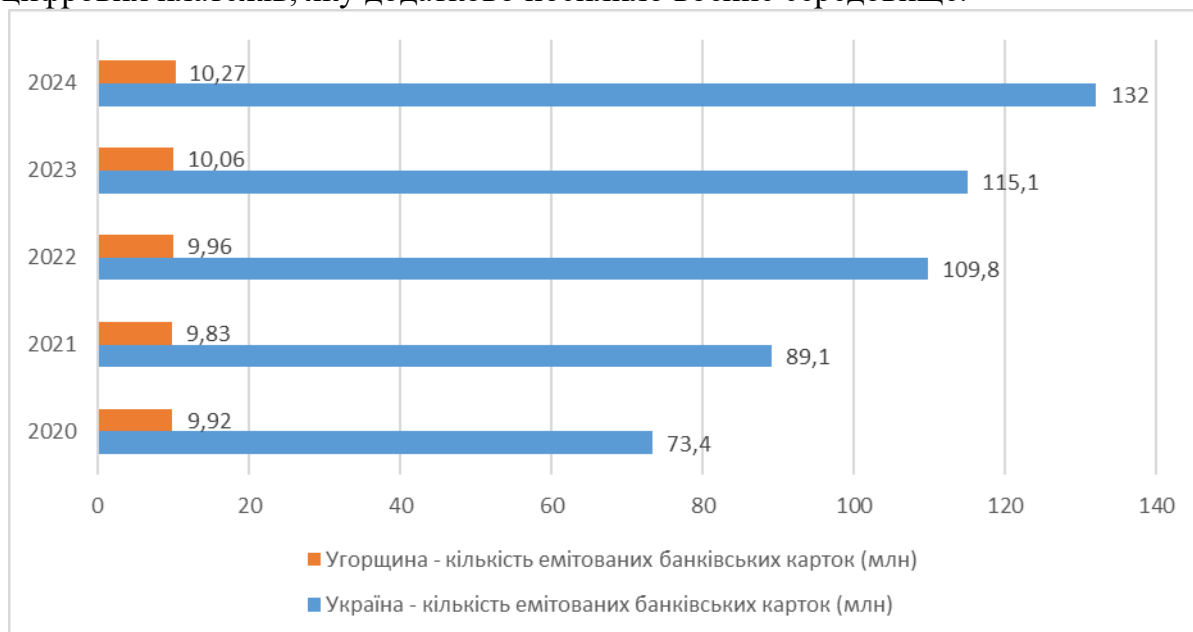

Рис.1. Кількість емітованих банківських карток в Україні та Угорщині за 2020-2024 роки [1-7; 14-20]

Джерело: сформовано авторами.

Наведена вище діаграма добре ілюструє динаміку кількості емітованих банківських карток в Україні та Угорщині у досліджуваний період. В Україні кількість банківських карток зростала надзвичайно динамічно і майже подвоїлася у 2020–2024 роках. Ця тенденція є особливо показовою в умовах

війни та свідчить, що і населення, і держава розглядають цифрові платежі як стратегічний інструмент. В Угорщині, навпаки, зростання кількості банківських карток було помірнішим, але стабільним, що вказує на зрілий і насичений фінансовий ринок. Акцент робиться не стільки на кількості емітованих карток, скільки на їх активному використанні та якості електронних платежів. В Угорщині процес розвивався поступовіше, але стабільніше. Частка електронних транзакцій в економіці у 2020-2024 роках зросла з 27% до 42%, тоді як частка клієнтів, які активно здійснювали електронні транзакції, зросла з 35% до 49%, проте у 2024 році цей показник більше не збільшувався, закріпившись на рівні 2023 року. Слід зауважити, що офіційний ряд MNB для цього показника починається з 2021 року (39%), тому значення за 2020 рік (35%) є оцінкою. Зростання кількості мобільних гаманців більш ніж удвічі та розширення мережі POS-терміналів свідчать, що електронні платежі стали повсякденною практикою.

Відмінності частково зумовлені рівнем економічного розвитку, а частково – зовнішніми шоками. В Україні кризова ситуація прискорила цифровізацію, тоді як в Угорщині домінував запланований, регульований розвиток.

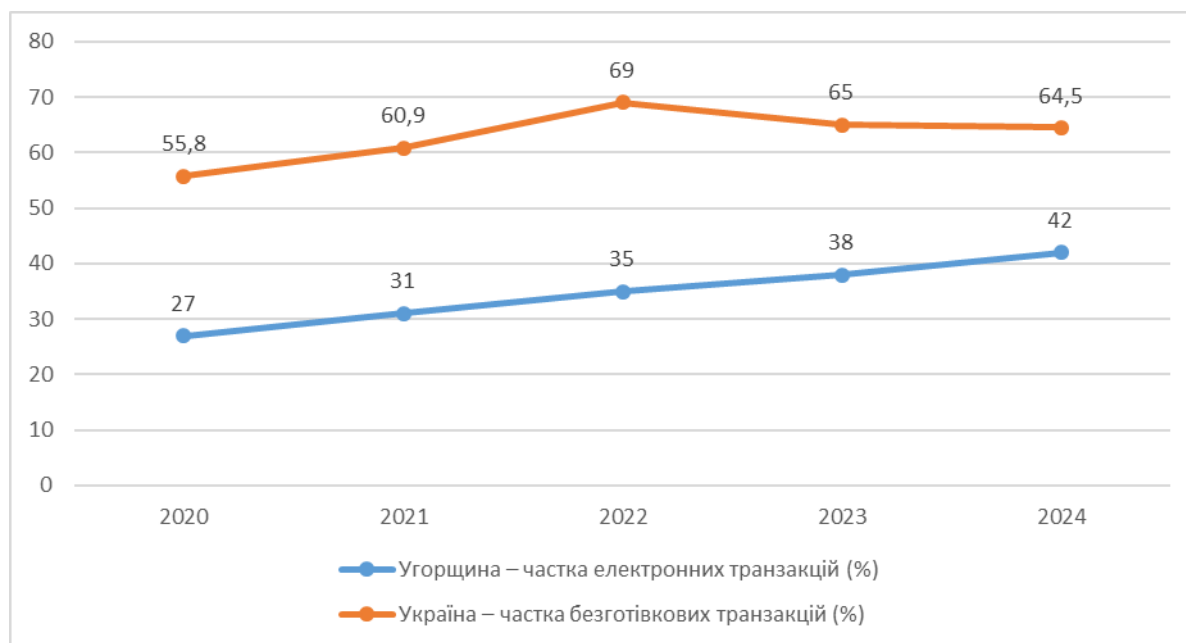

Рис.2. Частка безготівкових транзакцій в Україні та Угорщині (2020–2024)
[1-7; 14-20]

Джерело: сформовано авторами.

В Україні частка безготівкових платежів зростала швидше і з вищого рівня, ніж в Угорщині. Попри воєнне середовище – або частково саме внаслідок нього – роль цифрових платежів зросла. У структурі кількості карткових операцій у 2024 році частка безготівкових операцій досягла 94,6%, а у вартісному вимірі

становила 64,5%, що підтверджує подальше поширення цифрових платежів [9]. В Угорщині натомість простежується більш збалансована, поступова траєкторія зростання, підтримана насамперед інституційними розробками та регулюванням.

Одним із найважливіших висновків порівняння є кризостійкість платіжних систем. В Україні воєнне середовище поставило серйозні виклики перед фінансовою інфраструктурою, однак цифровізовані платіжні системи сприяли частковій стабільності економіки. Подальше зростання частки безготівкових платежів, поширення мобільних платежів та електронних гаманців забезпечили безперервний доступ до фінансових послуг навіть за надзвичайних умов. В Угорщині не йдеться про шок подібного масштабу, однак під час пандемії COVID-19 швидке поширення цифрових платежів підтвердило гнучкість системи. Миттєві платежі та безконтактні технології сприяли безперервності економічних процесів, водночас зменшуючи ризики, пов'язані з використанням готівки.

Порівняння платіжних систем двох країн можна здійснювати за кількома вимірами: інституційне середовище, технологічний розвиток, адаптація користувачів, кризостійкість і макроекономічні ефекти. Їх комплексне вивчення дає змогу зрозуміти, чому за подібних цифровізаційних тенденцій швидкість і характер розвитку в Україні та Угорщині відрізняються. З інституційного погляду Національний банк України виконує надзвичайно активну, розробницьку роль. Модернізація платіжних систем постає не лише технічним питанням, а й стратегічним інструментом збереження фінансової стабільності у воєнному середовищі. Швидке перетворення регулювання, залучення небанківських постачальників і підготовка open banking свідчать, що Україна розглядає платіжний ринок як одну з ключових сфер економічного виживання та адаптації. Натомість в Угорщині MNB радше виконує координаційну й наглядову роль у принципово стабільному, узгодженому з ЄС інституційному середовищі, де зміни є запланованими, поступовими й суворо регульованими.

З макроекономічного погляду в обох країнах можна спостерігати, що зростання безготівкових платежів сприяло посиленню фінансової прозорості й скороченню тіньової економіки. В Україні це відіграє особливо важливу роль для фінансування воєнного бюджету та підтримання монетарного контролю. Завдяки цифровим транзакціям держава отримує точніше уявлення про грошові потоки, що зменшує частку неофіційної економічної діяльності. В Угорщині макроекономічні ефекти більшою мірою проявляються у зростанні ефективності, зниженні транзакційних витрат і поживленні споживання.

На основі аналізу можна встановити, що розвиток платіжних систем України та Угорщини вписується в один і той самий глобальний цифровізаційний тренд, однак відбувається з різних стартових позицій і за різних мотивацій. В Україні розвиток платіжних систем став одним із базових інструментів фінансової та економічної резилієнтності, який частково зміг компенсувати негативні наслідки воєнних шоків. У випадку Угорщини

модернізація платіжної системи є передусім інструментом підвищення ефективності, поліпшення користувацького досвіду та поглиблення інтеграції з ЄС.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Порівняльний аналіз ринку платіжних послуг в Україні та Угорщині за 2020-2025 роки чітко показав визначальну роль безготівкових платежів в обох країнах, хоча траєкторії їхнього розвитку суттєво відрізнялися. Українська модель є кризово-адаптивною: пандемія та воєнний стан виступили каталізаторами цифровізації, перетворивши платіжну інфраструктуру на базовий інструмент економічної резильєнтності. За цей період кількість емітованих карток зросла вдвічі (до 148,7 млн), а частка безготівкових операцій за кількістю сягнула 95,5%. Натомість угорська модель є інституційно-поступовою: зростання електронних транзакцій (з 27% до 42% у 2024 році) відбувалося плавно, відповідно до регуляторних цілей Європейського Союзу (PSD2) та національної стратегії до 2030 року.

Проведений кореляційно-регресійний аналіз річних даних України за 2020-2025 роки засвідчив наявність найтіснішого статистичного зв'язку між часткою безготівкових транзакцій та часткою безконтактних карток ($r = 0,896$; $R^2 = 0,803$; $p = 0,016$). Отриманий результат свідчить про сильний і статистично значущий лінійний зв'язок між поширенням безконтактних технологій та використанням безготівкових платежів у досліджуваній вибірці. Водночас через малу кількість спостережень ($n = 6$) та можливий вплив спільного часового тренду цей результат не слід трактувати як доказ причинно-наслідкового впливу. Отже, кореляційний аналіз підтверджує, що саме поширення безконтактних карток серед досліджених показників найбільш тісно пов'язане з динамікою безготівкових платежів в Україні.

Практичне значення результатів полягає у такому: для банківського сектору економічно обґрунтованими є подальші інвестиції в технології токенизації (частка яких в Україні вже сягнула 31,7%, випереджаючи окремі показники ЄС). Водночас для повоєнної розбудови української інфраструктури та інтеграції до відкритого банкінгу (open banking) угорський досвід планомірної імплементації європейських директив може слугувати надійним регуляторним орієнтиром.

Дослідження має певні обмеження, пов'язані з використанням річних агрегованих даних та відсутністю остаточної звітності Угорщини за 2025 рік. Перспективи подальших розвідок полягають у побудові розширених багатофакторних моделей на базі квартальних даних та оцінці впливу цільових державних програм (наприклад, «Національний кешбек») на фінансову поведінку населення.

Фінансування. Автори не отримували фінансування для підготовки цього рукопису..

Конфлікт інтересів. З огляду на те, що автори пов'язані з установою, яка видає цей журнал (що може створити потенційний конфлікт інтересів або викликати підозру щодо упередженості), остаточне рішення про публікацію цієї статті (зокрема, вибір рецензентів та редакторів) ухвалюють члени редакційної колегії, які не є співробітниками цієї установи.

Декларація використання III. Під час підготовки рукопису автори частково використовували інструмент штучного інтелекту(ChatGPT) для перекладу та перевірка граматики. Усі результати, висновки та інтерпретації є виключно авторським внеском.

Список використаних джерел

1. Magyar Nemzeti Bank. Instant Payments. URL: <https://www.mnb.hu/en/payments/instantpayments> (дата звернення: 11.09.2026).
2. Magyar Nemzeti Bank. *Payment Systems Report 2020*. Budapest : Magyar Nemzeti Bank, 2020. URL: <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2020> (дата звернення: 11.09.2026).
3. Magyar Nemzeti Bank. *Payment Systems Report 2021*. Budapest : Magyar Nemzeti Bank, 2021. URL: <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2021> (дата звернення: 11.09.2026).
4. Magyar Nemzeti Bank. *Payment Systems Report 2022*. Budapest : Magyar Nemzeti Bank, 2022. URL: <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2022> (дата звернення: 11.09.2026).
5. Magyar Nemzeti Bank. *Payment Systems Report 2023*. Budapest : Magyar Nemzeti Bank, 2023. URL: <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2023> (дата звернення: 11.09.2026).
6. Magyar Nemzeti Bank. *Payment Systems Report 2024*. Budapest : Magyar Nemzeti Bank, 2024. URL: <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2024> (дата звернення: 11.09.2026).
7. Magyar Nemzeti Bank. *Payment Systems Report 2025*. Budapest : Magyar Nemzeti Bank, 2025. URL: <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2025> (дата звернення: 11.09.2026).
8. AFP Staff. Understanding Types of Payment Methods. Association for Financial Professionals. 22 February 2024. URL: <https://www.financialprofessionals.org/training-resources/resources/articles/Details/understanding-types-of-payment-methods> (дата звернення: 11.09.2026).
9. In 2024, 94.6% of Card Transactions Were Cashless – NBU. Association of Ukrainian Banks. 4 March 2025. URL: <https://aub.org.ua/en/94-6protsent-operatsii-z-kartkamy-u-2024-rotsi-buly-bezhotivkovymy-nbu-2/> (дата звернення: 11.09.2026).
10. Легкоступ І. І., Ваганова О. В. Ринок платіжних карток: стан, проблеми та перспективи розвитку в Україні. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2019. Вип. 809. С. 63–71. DOI: <https://doi.org/10.31861/ecovis/2019-809-9>
11. Moloko Y., Hrabynska I. Macroeconomic Effects of the Digital Resilience of Ukraine's Payment System under Martial Law. *Financial Business in Ukraine and the World: Innovations and Digitalization* : materials of the III International Scientific and Practical Conference, Lviv, Ukraine, October 24–25, 2025. Lviv : Rastr-7, 2025. P. 456–459. URL: https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/16758/1/Conference_BOOK_FinBiz_LNU-2025.pdf#page=456 (дата звернення: 11.09.2026).
12. National Bank of Ukraine. *Annual Report 2021*. Kyiv : National Bank of Ukraine, 2021. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2021.pdf (дата звернення: 11.09.2026).
13. Дзюблюк О. В., Луців Б. Л., Чайковський Я. І. Сучасний розвиток ринку платіжних карток у цифровій економіці. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2022. Т. 6, № 47. С. 51–64. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptop.6.47.2022.3894>
14. Основні тренди карткового ринку у 2020 році: безконтактні платежі та розрахунки в Інтернеті. Національний банк України : вебсайт. 2021. URL:

- <https://bank.gov.ua/ua/news/all/osnovni-trendi-kartkovogo-rinku-u-2020-rotsi-bezkontakti-plateji-ta-rozrahunki-v-interneti> (дата звернення: 11.09.2026).
15. Cashless-розрахунки в Україні стабільно зростають. Національний банк України : вебсайт. 2022. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/cashless-rozrahunki-v-ukrayini-stabilno-zrostayut> (дата звернення: 11.09.2026).
 16. Воєнний рік: безготівкові операції – у пріоритеті в українців. Національний банк України : вебсайт. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/voyenniy-rik-bezgotivkovi-operatsiyi--u-prioriteti-v-ukrayintsiv> (дата звернення: 11.09.2026).
 17. Другий рік повномасштабної війни: обсяги безготівкових розрахунків зростають. Національний банк України : вебсайт. 2024. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/drugiy-rik-povnomasshtabnoyi-viyni-obsyagi-bezgotivkovih-rozrahunkiv-zrostayut> (дата звернення: 11.09.2026).
 18. Безготівкові розрахунки у 2024 році суттєво переважали серед операцій з платіжними картками. Національний банк України : вебсайт. 2025. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami> (дата звернення: 11.09.2026).
 19. Операції з платіжними картками у 2025 році: більшість – безготівкові. Національний банк України : вебсайт. 2026. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-bilshist--bezgotivkovi> (дата звернення: 11.09.2026).
 20. Credit and Debit Card Count Hungary, by Year 2025. Statista : website. 2026. URL: <https://www.statista.com/statistics/1096809/credit-card-and-debit-card-number-in-hungary/> (дата звернення: 11.09.2026).

References

1. Magyar Nemzeti Bank. (n.d.). Instant payments. <https://www.mnb.hu/en/payments/instantpayments>
2. Magyar Nemzeti Bank. (2020). *Payment Systems Report 2020*. Budapest: Magyar Nemzeti Bank. <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2020>
3. Magyar Nemzeti Bank. (2021). *Payment Systems Report 2021*. Budapest: Magyar Nemzeti Bank. <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2021>
4. Magyar Nemzeti Bank. (2022). *Payment Systems Report 2022*. Budapest: Magyar Nemzeti Bank. <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2022>
5. Magyar Nemzeti Bank. (2023). *Payment Systems Report 2023*. Budapest: Magyar Nemzeti Bank. <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2023>
6. Magyar Nemzeti Bank. (2024). *Payment Systems Report 2024*. Budapest: Magyar Nemzeti Bank. <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2024>
7. Magyar Nemzeti Bank. (2025). *Payment Systems Report 2025*. Budapest: Magyar Nemzeti Bank. <https://www.mnb.hu/en/publications/reports/payment-systems-report/payment-systems-report-2025>
8. AFP Staff. (2024). Understanding types of payment methods. Association for Financial Professionals. <https://www.financialprofessionals.org/training-resources/resources/articles/Details/understanding-types-of-payment-methods>
9. Association of Ukrainian Banks. (2025). In 2024, 94.6% of card transactions were cashless – NBU. <https://aub.org.ua/en/94-6protsent-operatsii-z-kartkami-u-2024-rotsi-buly-bezhotivkovymy-nbu-2/>

10. Lehkostup, I. I., & Vahanova, O. V. (2019). Payment card market: State, problems and prospects for development in Ukraine. *Naukovyi visnyk Chernivetskoho universytetu. Ekonomika*, (809), 63–71. <https://doi.org/10.31861/ecovis/2019-809-9> [in Ukrainian].
11. Moloko, Y., & Hrabynska, I. (2025). Macroeconomic effects of the digital resilience of Ukraine's payment system under martial law. In *Financial Business in Ukraine and the World: Innovations and Digitalization: Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference* (pp. 456–459). Lviv: Rastr-7. https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/16758/1/Conference_BOOK_FinBiz_LNU-2025.pdf#page=456
12. National Bank of Ukraine. (2021). *Annual Report 2021*. Kyiv: National Bank of Ukraine. https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/annual_report_2021.pdf
13. Dziubliuk, O. V., Lutsiv, B. L., & Chaikovskiy, Ya. I. (2022). Modern development of the payment card market in the digital economy. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6(47), 51–64. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.47.2022.3894> [in Ukrainian].
14. National Bank of Ukraine. (2021). Key trends of the card market in 2020: Contactless payments and online transactions. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/osnovni-trendi-kartkovogo-rinku-u-2020-rotsi-bezkontaktni-plateji-ta-rozrahunki-v-interneti> [in Ukrainian].
15. National Bank of Ukraine. (2022). Cashless payments in Ukraine are growing steadily. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/cashless-rozrahunki-v-ukrayini-stabilno-zrostayut> [in Ukrainian].
16. National Bank of Ukraine. (2023). Wartime year: Cashless transactions are a priority for Ukrainians. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/voyennyi-rik-bezgotivkovi-operatsiyi-u-prioriteti-v-ukrayintsiv> [in Ukrainian].
17. National Bank of Ukraine. (2024). The second year of the full-scale war: Cashless payment volumes are growing. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/drugiy-rik-povnomasshtabnoyi-viyni-obsyagi-bezgotivkovih-rozrahunkiv-zrostayut> [in Ukrainian].
18. National Bank of Ukraine. (2025). Cashless payments in 2024 significantly prevailed among payment card transactions. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/bezgotivkovi-rozrahunki-u-2024-rotsi-suttyevo-perevajali-sered-operatsiy-z-platijnimi-kartkami> [in Ukrainian].
19. National Bank of Ukraine. (2026). Payment card transactions in 2025: The majority are cashless. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/operatsiyi-z-platijnimi-kartkami-u-2025-rotsi-bilshist-bezgotivkovi> [in Ukrainian].
20. Statista. (2026). Credit and debit card count Hungary, by year 2025. <https://www.statista.com/statistics/1096809/credit-card-and-debit-card-number-in-hungary/>

Отримано:	11.08.2026	Beérkezett:	2026.08.11	Received:	11.08.2026
Прийнято до друку:	14.09.2026	Elfogadva:	2026.09.14	Accepted:	14.09.2026
Опубліковано:	30.09.2026	Megjelent:	2026.09.30	Published:	30.09.2026